

اتحادیه در قاره سبز

ساخت تسلیحات شود؟

سلاح‌هایی که «آسیب قابل توجهی ایجاد نمی‌کنند»

برای اینکه یک سرمایه‌گذاری اروپایی ذیل توسعه پایدار تلقی شود، نباید آسیب قابل توجهی به اهداف توسعه پایدار وارد کند. کمیسیون فهرستی از شاخص‌ها را با عنوان «تأثیرات نامطلوب اصلی تصمیمات سرمایه‌گذاری بر عوامل پایداری» ارائه کرده است. تنها اشاره به بخش نظامی در این شاخص‌ها، قرار گرفتن در معرض سلاح‌های بحث‌برانگیز (مین‌های ضد نفر؛ مهمات خوشه‌ای؛ سلاح‌های شیمیایی و بیولوژیکی) است. طبق این قانون، سایر سخت‌افزارهای نظامی آسیب قابل توجهی ایجاد نمی‌کنند. این موارد شامل تانک‌ها، پهپادهای مسلح، مهمات، سلاح گرم و حتی سلاح‌های هسته‌ای می‌شود.

سختگوی Swedbank Robur که در سه ماهه اول سال ۲۰۲۵، ۱/۲۵ میلیارد یورو در بخش دفاعی سرمایه‌گذاری کرده است، به ما گفت: «صندوق‌های ماده ۸ ما ممکن است در شرکت‌هایی در صنعت دفاعی سرمایه‌گذاری کنند. ما در شرکت‌هایی سرمایه‌گذاری می‌کنیم که معتقدیم به‌مشتریان ما بازده بلندمدت پایدار می‌دهند. ما قبل از سرمایه‌گذاری، تجزیه و تحلیل عمیقی از تمام سرمایه‌گذاری‌ها در صنعت دفاعی انجام می‌دهیم.» سایر مدیران دارایی که با آنها تماس گرفتیم، از جمله بلک راک، DWS و فرانکلین تمپلتون، از اظهارنظر خودداری کردند.

پرونده انجمن سرمایه‌گذاری صنعتی دفاعی اتحادیه اروپا تنها نوک کوه یخی از چیزی است که به نظر می‌رسد تلاش مشترکی بین کمیسیون اتحادیه اروپا و صنعت دفاعی باشد. این موضوع توسط گزارش‌های داخلی، جلسات بالایی‌گران و توصیه‌های سیاستی از بخش نظامی مشهود است.

چگونه سلاح‌ها در اروپا به توسعه پایدار تبدیل شدند

کمپین تغییر نام صنعت دفاعی به عنوان توسعه پایدار در سال ۲۰۲۱، سالی که SFDR لازم‌الاجرا شد، آغاز شد. در اکتبر همان سال، انجمن اروپایی صنایع هوافضا، امنیت و دفاع (ASD) – که شامل شرکت‌های اصلی این تحقیق، از جمله سافران، ایرباس، راینمتال، لئوناردو و سیستم‌های BAE است – یک مقاله منتشر کرد که زمینه را برای گنجاندن تولید جنگ در سرمایه‌گذاری‌های سبز فراهم می‌کرد.

جان پای، دبیرکل وقت ASD، نوشت: «دفاع یک جزء حیاتی امنیت است و امنیت پیش‌نیاز صلح، رفاه، همکاری بین‌المللی و توسعه اقتصادی و اجتماعی است. با کمک به تضمین امنیت، تولیدکنندگان دفاعی اروپایی عملاً سهم حیاتی در جهانی پایدارتر ایفا می‌کنند.» این مقاله محدودیت‌هایی را که صندوق‌های سبز بانک‌ها بر شرکت‌های نظامی اعمال می‌کنند، محکوم کرد. این مقاله

از نهادهای اتحادیه اروپا خواست تا این پیام را منتشر کنند که دفاع دارای اعتبار بالایی است، و در عین حال معیارهای مورد استفاده بانک سرمایه‌گذاری اروپا را ساده‌تر کنند. این روایت همچنین از طریق ابتکارات ملی گسترش یافته است. در مارس ۲۰۲۱، گروهی از نمایندگان صنایع دفاعی از آلمان، فنلاند، فرانسه، بلژیک، هلند و نروژ بیانیه‌ای با عنوان «بدون صنعت دفاعی و امنیتی، توسعه پایداری وجود ندارد» منتشر کردند که منعکس‌کننده زبان ASD بود. دبورا آلن، مدیر آب و هوا، محیط زیست و زیرساخت در شرکت BAE Systems، همین استدلال را در مصاحبه‌ای به کار برد: «بدون امنیت، توسعه پایداری وجود ندارد.»

شتاب این صنعت برای ورود به بازار سرمایه‌گذاری سبز از اسناد داخلی آن نیز مشخص است. صورتجلسات بین لابی‌گران دفاعی و کمیسیون اروپا – که پس از درخواست طولانی و پیچیده آزادی اطلاعات به دست ما رسید – به وضوح فشار اعمال شده را نشان می‌دهد. در یکی از این گردهمایی‌ها، در مارس ۲۰۲۱، ASD شکایت کرد که «یک مشکل فزاینده، محصولات مالی سبز است که دفاع را بیشتر و بیشتر مستثنی می‌کنند و دسترسی به امور مالی را کاهش می‌دهند.»

در نوامبر همان سال، الساندرو پروفومو، مدیرعامل لئوناردو – یک شرکت ایتالیایی که مهمات توپخانه دوربرد و سیستم‌های توپخانه دریایی نوآورانه تولید می‌کند – با تیمو پسون، مدیرکل دفاع و فضا در کمیسیون اتحادیه اروپا دیدار کرد. در آن جلسه، پروفومو «نگرانی خود را از این واقعیت ابراز کرد که صنعت دفاعی از طبقه‌بندی اتحادیه اروپا برای فعالیت‌های توسعه پایدار مستثنی شده است.»

این جبهه هماهنگ به تدریج حمایت گسترده‌تری در بروکسل پیدا کرده است و حمله تمام‌عیار روسیه به اوکراین به آن قدرت بخشید. در ۱۵ فوریه ۲۰۲۲، یک هفته قبل از اینکه مسکو «عملیات نظامی ویژه» خود را آغاز کند، کمیسیون اروپا در نامه‌ای به پارلمان اروپا، فوراً درخواست بودجه بیشتر برای بخش دفاعی را مطرح کرد و گفت: «به همان اندازه مهم است که اطمینان حاصل شود که سایر سیاست‌های موازی، مانند ابتکارات مربوط به تأمین مالی توسعه پایدار، با تلاش‌های اتحادیه اروپا برای تسهیل دسترسی کافی صنعت دفاعی اروپا به امور مالی و سرمایه‌گذاری سازگار باشند.» جنگ اوکراین استدلال‌های این صنعت، از جمله در حوزه مالی را تقویت کرده است. ASD در اکتبر ۲۰۲۲ نوشت: «از زمان حمله روسیه به اوکراین، قیمت سهام شرکت‌های دفاعی اروپایی که قبلاً کاهش یافته بود، به‌طور قابل توجهی بهبود یافته است.» این نهاد در یادداشت خود، پیشنهاد داد که کمیسیون اروپا و مقامات مربوطه اروپایی دستورالعمل‌هایی را برای روشن شدن این موضوع صادر کنند که مدیران دارایی نباید تأثیرات منفی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دفاعی اروپایی که در چهار دسته سلاح‌های بحث‌برانگیز دخیل نیستند را افاش کنند.

به نظر می‌رسد متن ASD به بیزاری مردم و بانک‌ها از سرمایه‌گذاری‌های نظامی نیز اذعان دارد: «ASD نگران است که مدیران دارایی ممکن است به اجرای استثنائات صنعت دفاعی ادامه دهند، به‌ویژه به دلیل فشار افکار عمومی یا الزامات سرمایه‌گذاران متعهد.» سپس خواستار حمایت سیاسی قوی‌تر از سوی نهادهای اروپایی می‌شود و از آنها می‌خواهد که «اقدامات خود را برای متقاعد کردن مدیران دارایی مبنی بر اینکه اتحادیه و کشورهای عضو آن از شرکت‌های دفاعی حمایت می‌کنند و مصمم هستند دسترسی آنها به بودجه خصوصی را تضمین کنند، افزایش دهند.»

یک سال بعد، کمیسیون اروپا تقریباً کلمه به کلمه موضع خود را در یادداشت دیگری تکرار کرد: «کمیسیون لزوم تضمین دسترسی به تأمین مالی و سرمایه‌گذاری، از جمله از بخش خصوصی، برای همه بخش‌های استراتژیک، به‌ویژه صنعت دفاعی، که به امنیت شهروندان اروپایی کمک می‌کند را به رسمیت می‌شناسد.» آلبرتو آلمانو، استاد دانشگاه و بنیانگذار «لابی خوب»، در مصاحبه با Voxeurop اظهار داشت: «احیای بخش دفاعی در تصور جمعی و متعاقباً در چارچوب نظارتی، نتیجه یک استراتژی ارتباطی و لابی‌گری ماهرانه، پیچیده و هماهنگ توسط رهبران صنعتی ملی و انجمن‌های صنفی بود.»

این فرآیندی که آلمانو توصیف می‌کند در سال ۲۰۲۴

نیکولا کُخ از سازمان مردم‌نهاد رصدخانه مالی پایدار:

تولیدکنندگان سلاح نمی‌توانند

تحت تعریف

سرمایه‌گذاری‌های توسعه پایدار قرار

گیرند، زیرا عملکرد

نهایی آنها آسیب

رساندن، تخریب یا

کشتن است – در

نتیجه تأثیر نامطلوبی

بر زندگی انسان

واکوسیستم‌ها

می‌گذارد – که با

اصول توسعه پایدار

همسو نیست. بنابراین

از اهمیت بالایی

برخوردار است که

معیارهای غرب‌الگری

مثبت و منفی به

طور کامل افشا

شوند و ترجیحات

سرمایه‌گذاران خرد

در جلسات مشاوره

مالی با دقت روشن و

رعایت شوند

با استراتژی صنعت دفاعی اروپا به اوج خود رسید. در این سند، کمیسیون خاطرنشان می‌کند که هیچ قانونی علیه سرمایه‌گذاری در بخش نظامی وجود ندارد و شعاری را که سه سال قبل ابداع شده بود، تکرار می‌کند: «صنعت دفاعی اتحادیه، سهم مهمی در تاب‌آوری و امنیت اتحادیه و بنابراین صلح و پایداری اجتماعی دارد. در این زمینه، چارچوب تأمین مالی پایدار اتحادیه اروپا کاملاً با تلاش‌های اتحادیه برای تسهیل دسترسی کافی صنعت دفاعی اروپا به امور مالی و سرمایه‌گذاری سازگار است. این چارچوب هیچ محدودیتی بر تأمین مالی بخش دفاعی اعمال نمی‌کند.»

اندکی پس از آن، در ۲۷ نوامبر ۲۰۲۴، تامی پیمونتته از جلسه بیرون رانده شد و «استیک‌ها گیاهی شدند»، آلمانو اضافه می‌کند: «این صنعت نه‌تنها بازسازی شده، بلکه با گنجانده شدن در میان دسته‌های واجد شرایط تأمین مالی توسعه پایدار، در واقع ارتقا یافته است. این یک معجزه واقعی است که توسط همین استراتژی ایجاد شده است.»

در نهایت، در ۲۰ نوامبر، کمیسیون نسخه اصلاح‌شده‌ای از قانون تأمین مالی توسعه پایدار را منتشر کرد که برای اولین بار مستقیماً به بخش دفاعی اشاره می‌کند: «بررسی SFDR بر اساس راهنمایی‌های کمیسیون در مورد کاربرد چارچوب تأمین مالی پایدار اتحادیه اروپا در مورد بخش دفاعی است.» از کمیسیون پرسیدیم که چرا سرمایه‌گذاری در بخش دفاعی می‌تواند سبز، ESG یا پایدار تلقی شود. سخنگوی خدمات مالی تأکید کرد که «چارچوب تأمین مالی توسعه پایدار اتحادیه اروپا هیچ مانعی برای سرمایه‌گذاری‌های خصوصی در بخش دفاعی ایجاد نمی‌کند»، به جز تولید سلاح‌های بحث‌برانگیز.

آتیا واریس، کارشناس سازمان ملل، اظهار داشت: «بیان واقعی این است که بدون صلح، توسعه پایداری وجود ندارد. امنیت لزوماً نباید منجر به تولید و استفاده از سلاح شود که می‌توانند به قتل‌های غیرقانونی منجر شود. تأمین مالی و فراهم کردن وسایل کشتار غیرقانونی از طریق تأمین سلاح و حمایت مالی در کل رنجیره ارزش، با امنیت مطابقت ندارد.» از نظر دکتر ایوان اورتون، مدیر اجرایی موسسه خبریه تحقیقات درگیری مستقر در لندن، اقدام علیه خشونت مسلحانه، این سرمایه‌گذاری‌ها نشان می‌دهد که «ارتباط بین یک سرمایه‌گذاری اخلاقی و حمله به غزه، مستقیم‌تر و قابل ردیابی‌تر از آن چیزی است که صنعت [تجارت] مایل به پذیرش آن است.»

سیستم‌های البیت: از سرمایه‌گذاری سبز تا جنگ غزه

قبل از ۱۷ اکتبر ۲۰۲۳ – روزی که حماس به به اسرائیل حمله کرد و بیش از ۱۲۰۰ کشته بر جای گذاشت و باعث آغاز عملیات شمشیرهای آهنین اسرائیل شد که بیش از ۶۹۰۰۰ نفر را در غزه به کام مرگ کشاند – قیمت سهام شرکت البیت حدود ۲۰۰ یورو بود. امروز، این رقم بیش از دو برابر شده و به ۴۸۰ یورو رسیده است.

گزارش مالی ۲۰۲۴ این شرکت به وضوح نقش فعال شرکت البیت را در تأمین سلاح برای ارتش اسرائیل توصیف می‌کند: «از زمان آغاز جنگ، شرکت البیت در مقایسه با سطح تقاضا قبل از جنگ، تقاضای قابل توجهی برای محصولات خود از وزارت دفاع اسرائیل (IMOD) دریافت کرده است. این شرکت همچنین حمایت خود را از IMOD، عمدتاً از طریق تحویل سیستم‌های مختلف خود و تلاش‌های کم‌راندانش، افزایش داده است. در همان زمان، این شرکت و شرکت‌های تابعه آن در سراسر جهان به تجارت خود در بازارهای بین‌المللی ادامه دادند. در طول سال ۲۰۲۴، این شرکت قراردادهایی از سوی IMOD به ارزش بیش از ۵ میلیارد دلار دریافت کرد.»

همانطور که «اقدام علیه خشونت مسلحانه» پیش از این نشان داده است، سلاح‌های متعددی که توسط Elbit Systems تولید شده‌اند، از جمله بمب و گلوله، در طول عملیات نظامی اسرائیل در غزه مورد استفاده قرار گرفته‌اند. این جنگ به Elbit فرصت آزمایش استفاده از هوش مصنوعی و در نتیجه بهبود محصولات خود را داده است. همچنین اعتماد ۲۵ صندوق سبز را که در سال ۲۰۲۵ در مجموع ۲۳ میلیون یورو در این شرکت اسرائیلی سرمایه‌گذاری کرده‌اند، تقویت کرده است. این صندوق‌ها شامل صندوق «بهینه‌سازی ESG» که توسط VP Bank در لیختن‌اشتاین و آلمان پیشنهاد شده است، و صندوق «انتقال اقلیمی BGF» که توسط BlackRock Investment Management UK در چندین کشور اتحادیه اروپا به بازار عرضه شده است، می‌شوند.

سایر صندوق‌های سبز که در Elbit سهام دارند، ادعا می‌کنند که از معیارهای سرمایه‌گذاری ESG استفاده می‌کنند یا شرکت‌هایی را که اصول پیمان جهانی سازمان ملل متحد را نقض می‌کنند را حذف می‌کنند. اصل ۱ این پیمان می‌گوید: «کسب و کارها باید از حمایت از حقوق بشر اعلام‌شده بین‌المللی حمایت و به آن احترام بگذارند.» به همین دلیل، عطیه واریس، کارشناس سازمان ملل متحد، خاطرنشان می‌کند: «محصولاتی که برای نابودی انسان استفاده می‌شوند، به‌ویژه اگر با نسل‌کشی مرتبط باشند، به‌هیچ‌وجه نمی‌توانند با پیمان جهانی همسو باشند و نیاز به ارزیابی جدی دارند.»

مترجم: آریا صدیقی

سیاستمداران

به هشت جنگ پایان دادم

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا در سخنانی بار دیگر ادعاهای خود درباره توان و برنامه هسته‌ای ایران و پایان دادن به هشت جنگ را تکرار کرد و با انتقاد از دولت دموکرات جو بایدن مدعی شد: ما مرزهای جنوبی کشور را به امنیت رساندیم. ترامپ چهارشنبه‌شب به وقت محلی در سخنانی از کاخ سفید خطاب به ملت آمریکا، سخنانش را با انتقاد از دولت بایدن آغاز کرد و به سیاست‌های دولت دموکرات قبلی تاخت و به وضعیت مهاجرت، تورم و مسائل فرهنگی اشاره کرد. او همچنین سخنانش را بدون نام بردن از کشور ونزوئلا پایان داد در حالی که پیش از این «تاکر کارلسون» مجری مشهور آمریکایی به نقل از یک عضو کنگره گفته بود که ترامپ احتمالاً درباره اعلان جنگ به کاراکاس صحبت خواهد کرد. ترامپ با اشاره به وضعیت کنونی آمریکا مدعی شد: «این همان چیزی است که دولت بایدن اجازه داد برای کشور ما اتفاق بیفتد. وقتی من ۱۱ ماه پیش به قدرت رسیدم، وارث یک آشفتگی بومد و در حال اصلاح آن هستم.» رئیس‌جمهور جمهوریخواه آمریکا با ادعای اینکه برای نخستین بار در سه هزار سال گذشته، صلح را در خاورمیانه محقق کردیم، گفت: «من قدرت آمریکا را بازگرداندم، ظرف ۱۰ ماه به هشت جنگ پایان دادم، تهدید هسته‌ای ایران را نابود کردم و به جنگ در غزه پایان دادم؛ اقدامی که برای نخستین بار در سه هزار سال گذشته صلح را به خاورمیانه آورد و آزادی گروگان‌ها، چه زنده و چه جان‌باختگان، تضمین شد.» رئیس‌جمهوری آمریکا ادعا کرد که در دوران ریاست‌جمهوری بایدن، ۲۵ میلیون مهاجر فاقد مدرک وارد ایالات متحده شده‌اند. او با توهین به مهاجران گفت: «مرزهای ما باز بود به همین دلیل کشور ما توسط ارتشی متشکل از ۲۵ میلیون نفر مورد هجوم قرار گرفت. بسیاری از آنها از زندان‌ها، بازداشتگاه‌ها، مراکز روانی و تیمارستان‌ها آمده بودند.» این در حالی است که بر اساس آمار اداره گمرک و حفاظت مرزی آمریکا (CBP)، ۷/۴ میلیون نفر در دوران بایدن به‌صورت غیرقانونی از مرز عبور کرده‌اند. به گفته شبکه تلویزیونی آن‌بی‌سی نیوز اگر افرادی را که از گذرگاه‌های رسمی اما بدون مدارک وارد شده‌اند نیز در نظر بگیریم، این عدد به ۱۰/۲ میلیون نفر می‌رسد. حدود ۸۰۰ هزار نفر از مهاجران نیز از طریق برنامه‌های قانونی‌ای که در دوران بایدن ایجاد شده بود، از جمله برنامه مربوط به مهاجران از کوپا، هائیتی، نیکاراگوئه و ونزوئلا وارد آمریکا شده‌اند. ترامپ در حالی که بارها مدعی شکوفایی اقتصادی آمریکا در دوره ریاست‌جمهوری خود شده است، با انتقاد از وضعیت معیشتی در این کشور، باز هم دموکرات‌ها را مسئول این شرایط دانست و گفت: فاجعه تورمی که دموکرات‌ها مسبب آن بودند، میلیون‌ها آمریکایی را از حق بر خوراری از مسکن محروم کرده است.

رئیس‌جمهوری آمریکا در حالی‌که در دولت او هم‌زمان با تورم و افزایش قیمت‌ها، قیمت اجاره مسکن در برخی ایالت‌ها به‌شدت افزایش داشته است، وعده داد: با فورا رسیدن سال جدید میلادی،

اصلاحاتی را در حوزه مسکن اعلام خواهیم کرد.

ترامپ که در پی تعطیلی طلوانی دولتش حتی قادر به تأمین حقوق نظامیان شد، وعده داد که بیش از یک میلیون سرباز آمریکایی پیش از آغاز تعطیلات کریسمس، پاداش مالی دریافت خواهند کرد. او افزود: «بیش از یک میلیون و ۴۵۰ هزار نفر از نیروهای نظامی پیش از کریسمس مبلغ ویژه‌ای دریافت خواهند کرد که ما آن را سهم سربازان به افتخار بنیان‌گذاری کشورمان در سال ۱۷۷۶ می‌نامیم و برای هر سرباز ۱۷۷۶ دلار می‌فرستیم... چک‌ها همین حالا هم در راه هستند.» ترامپ در حالی‌که تعرفه‌ها موجب افزایش قیمت کالاها و تورم در این کشور شده است و اقتصاددانان پیش‌بینی می‌کنند در ماه‌های آتی، اثرات سیاست‌های تعرفه‌ای او بیشتر بر مصرف‌کنندگان آمریکایی تحميل شود، بخش زیادی از آنچه را که موفقیت دولتش در سال جاری میلادی (۲۰۲۵) خواند، به سیاست‌های تعرفه‌ای خود نسبت داد. رئیس‌جمهوری آمریکا جزئیات بیشتری در مورد ارقام ارائه‌داده اما ادعاهای او در حالی است که تعرفه‌ها شروع به تأثیرگذاری بر مصرف‌کنندگان آمریکایی کرده‌اند، اما نه به شکلی که ترامپ مطرح می‌کند. گزارشی از تحلیلگران گلدمن ساکس که در ماه اکتبر منتشر شد، نشان داد مصرف‌کنندگان آمریکایی تا ۵۵ درصد از هزینه‌های تعرفه‌ها را متحمل می‌شوند.